משום ברמ"ל. תקריב פירום רך ומלח [ב] ואין זה גורעין ומוסיפין מאימע מיכה דהוי כמו שמלה שלמה: **איבעית אימא אין מעבירין על המצות.** בפ' מיזהו מקומן (זבחים דף מז.). גבי פריס הפנימיים למען שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון מפ' גמ' ו) מ"ט לימר קרא לא יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד דריש דמשמע יסוד שבגגד הפתח וזהו מערבי של מזבח שהוא כנגד פתח ההיכל ולא גרסינן הכא לפנים בריש פ' נקודין דמשמע מטעם שאין מעבירין על המצות וכפירושו גרסה מדקתמר (זבחים ד' נג.) גבי שירי הדם של חטאות הציבור והימיר ר' ישמעאל אומר זה וזה יסוד מערבי דקסבר ילמד סתום מן המפורש [מחטאת פנימי] משמע דמפורש בהדיא ועוד דלמ"ד (שם) יסוד דרומי קאמר ולמ"ד ירידתו מן הכבש ליתיתו מן ההיכל מהיכן פשוט לו זה יותר מזה ועוד לימר בפ' קדשי קדשים (שם נח:) שיריים בהדיא כתיב הכא אל אהל פתח אהל מועד והשתא קשיא דהיא גופה למה לי קרא תיפוק ליה דאין מעבירין על המצות כדשכחן הכא ובפ"ג [ד] דיומא (דף נג.) דפריך מאי שנא דהיכא מזרחית לפונית בריש"א וכו' וגבי דישון מזבח הפנימי והמנורה דתני' [דישון] דמזבח קודם משום דאין מעבירין וכן עבודי דרמי מטוטפת אסור ומתרצין דלא שייך אין מעבירין על המצות הלא כאים שהי מצות לפניו כגון דישון מזבח והמנורה או כגון מצות קרנות שהין יהוא מהיכן יתחיל וכן בהך דשמעתין [א] שנוטל מן הקרוב אבל נקנוע מקום שמפיכת שיריים לא קבעו מהאי טעמא מי לא דגלי קרא בהדיא [ו]: **אדור אדם אשר ילד את בנו חכמת** יוונית. והא דשמעע לקמן בפוף שהי הלחם (דף פו:) דמי שלמד כל התורה כגון בן דמך בן תמוחו של ר' ישמעאל שרי אי לאו משום דכתיב לא יהיה ולמ"ד לא קרא אלא אזהרה שלא יעסוק שהא מצות עובדת ובזמן שהיתה קיימת לא יהיה אלא לאחרים לעולה בלבד: לימתי שמא בים היתה עוברת וסיכנה מחמת הנחשול ונדרה להביא קיינן ושניהן עולה: לעונתי שמא בעינה סיכנה שהיה כאב בעינה ונדרה להביא קיינן לעולה אם תירפא: ברוך. שאלום ואמרו

ב) גרסה דפ"ל ומל שיהא נמלל כיה ולא מיימי ליה מכמוך לא סוי רך ומל.

שיטה מקובצת

ג) העומר. עיין בתוס' (דף ע"א): ד) מהיכא איכא עומר לאתויי אכרזו: ה) מהיכא איכא לאתויי אכרזו: ו) לעונתי סיכנה שהיה באינה ונדרה להביא קיינן לעולה אם תירפא: ז) בדוק ואשכחו: ח) תיבות בשלשה בב' מגלות נמחק: ט) מביא קן ואות ה נמחק: י) ספירה קן: הס"ד ומה"ד לימתי ממש כמו לימא והיינו ליום ח' שלה שספרה לדיבתה א"נ ליום מלאות ימי לידתה שמביאה קן ל"א לימתי:

ם א מיי' פ"ו מהלכות ממרין ומוסיפין הל"ט:

רבינו גרשום

פשיטא ג' דקיימי בעונקן אחד מיתינן. דקא מימטא בקציר'. ותלישה בשבת: עד כאן לא קאמר ר' ישמעאל התם דבשבת בא מג' סאין. [דכי ממעט באוכלא וכי לא מיתי אלא שלש סאין ממעט בקצירה]. אבל הכא] משום דכי ממעט באכילה בגרוגרת נפישא קצירה דתרי קיימי בתרי עוקצין וודאי שלש מיתי' דקיימי בעוקץ אחד ומימעטא קצירה: משום [כרמל] דבעינן שיהא רך ומל ט). ומל ממלל: ואי מיתי ליה מרחוק היה מולל ולא היה רך: אין מעבירין על המצות. אלא הקרוב קודם: הורקנוס וארימטבולום ב' אחין היו: היה שם זקן א' מבפנים. שהיה מכיר: על אותה שעה שנינו מעשה שבא וכו'. לפי שכל סביבות ירושלם החריבו ולא היתה שם תבואה: מטא זמן עומר. אותה שנה: אכרזו. אי איכא מאן דיידע היכא הוה חדיש: אתא ההוא חרשא. שהיה שומע ואינו מדבר: אצריפא. בית קטן של קנים: אסיכרא. מקום הבריח של דלת: סבור מיניה. שאר רבנן: הא דאמרה לזיבתי. זיבתה ממש כדכתיב ואם טהרה מזובה וגו' וביום השמיני [תקח] וגו': לימתי. היינו נמי לזיבתי כלומר שלמו יומי זיבתי: לעונתי כלומר שלמו עונת זיבתי דכולהי חדא לחטאת וחדא לעולה בעי לאיתויי כדין זבה: אמר להו מדדכי שמא הא דאמרה לזיבתי שמא אינה כשאר זבה אלא בזוב סיכנה שהיתה חולה הרבה ונסתכנה מחמת חולי זיבה ונדרה שאם תרפא שתביא קרבן לעולה וב' הקינין לעולה קיימי. וקיני טהרתה כבר הביאה. והללו אחרים לעולה בלבד: לימתי שמא בים היתה עוברת וסיכנה מחמת הנחשול ונדרה להביא קיינן ושניהן עולה: לעונתי שמא בעינה סיכנה שהיה כאב בעינה ונדרה להביא קיינן לעולה אם תירפא: ברוך. שאלום ואמרו

רבינו גרשום

פשיטא ג' דקיימי בעונקן אחד מיתינן. דקא מימטא בקציר'. ותלישה בשבת: עד כאן לא קאמר ר' ישמעאל התם דבשבת בא מג' סאין. [דכי ממעט באוכלא וכי לא מיתי אלא שלש סאין ממעט בקצירה. אבל הכא] משום דכי ממעט באכילה בגרוגרת נפישא קצירה דתרי קיימי בתרי עוקצין וודאי שלש מיתי' דקיימי בעונקן אחד ומימעטא קצירה: משום [כרמל] דבעינן שיהא רך ומל ט). ומל ממלל: ואי מיתי ליה מרחוק היה מולל ולא היה רך: אין מעבירין על המצות. אלא הקרוב קודם: הורקנוס וארימטבולום ב' אחין היו: היה שם זקן א' מבפנים. שהיה מכיר: על אותה שעה שנינו מעשה שבא וכו'. לפי שכל סביבות ירושלם החריבו ולא היתה שם תבואה: מטא זמן עומר. אותה שנה: אכרזו. אי איכא מאן דיידע היכא הוה חדיש: אתא ההוא חרשא. שהיה שומע ואינו מדבר: אצריפא. בית קטן של קנים: אסיכרא. מקום הבריח של דלת: סבור מיניה. שאר רבנן: הא דאמרה לזיבתי. זיבתה ממש כדכתיב ואם טהרה מזובה וגו' וביום השמיני [תקח] וגו': לימתי. היינו נמי לזיבתי כלומר שלמו יומי זיבתי: לעונתי כלומר שלמו עונת זיבתי דכולהי חדא לחטאת וחדא לעולה בעי לאיתויי כדין זבה: אמר להו מדדכי שמא הא דאמרה לזיבתי שמא אינה כשאר זבה אלא בזוב סיכנה שהיתה חולה הרבה ונסתכנה מחמת חולי זיבה ונדרה שאם תרפא שתביא קרבן לעולה וב' הקינין לעולה קיימי. וקיני טהרתה כבר הביאה. והללו אחרים לעולה בלבד: לימתי שמא בים היתה עוברת וסיכנה מחמת הנחשול ונדרה להביא קיינן ושניהן עולה: לעונתי שמא בעינה סיכנה שהיה כאב בעינה ונדרה להביא קיינן לעולה אם תירפא: ברוך. שאלום ואמרו

דעד כאן לא קאמר ר' ישמעאל התם אלא דכי ממעט באכילה קא ממעט קצירה אבל הכא דכי קא ממעט באכילה קא מפשא קצירה ודאי שלש מיתינן: **מתני'** מצות [ז] א"העומר להביא מן הקרוב לא ביכר הקרוב לירושלים מביאין אותו מכל מקום מעשה שבא העומר מגגות צריפין ושתי הלחם מבקעת עין סוכר: **גמ'** מ"ט איבעית אימא משום כרמל (ב) ואיבעית אימא ג)משום דאין מעבירין על המצות: מעשה שבא [העומר] מגגות צריפין: ד)ת"ר כשצרו מלכי בית חשמונאי זה על זה והיה הורקנוס מבחוץ ואריסטובלום מבפנים בכל יום ויום היו משלשלין להן דינרין בקופה ומעלין להן תמידין היה שם זקן אחד שהיה מביר בחכמת יוונית ועל אותה שעה שנינו מעשה שבא עומר מגגות צריפין ושתי הלחם מבקעת עין סוכר כי מטא עומר לא הוו ידעי מהיכא ג] אייתי עומר אכרזו אתא ההוא חרשא אותיב ליה אדידא וחדא ידיה אצריפא אמר להו מרדכי מי איכא דוכתא דשמה גגות צריפין או צריפין גגות בדקו ואשכחוה כי בעי לאתויי שתי הלחם לא הוו ידעי מהיכא ז] לאתויי אכרזו אתא ההוא גברא חרשא אותיב ה) ידיה אעיניה וחדא ידא אסיכרא אמר להו מרדכי ומי איכא דוכתא דשמה עין סוכר או סוכר עין בדקו ואשכחו הנהו שלש נשים דאייתו שלש קינין חדא אמרה לזיבתי וחדא אמרה לימתי וחדא אמרה לעונתי סבור מינה זיבתי זבה ממש לימתי לימתי ממש לעונתי לעונתה ו] דכולהו חדא חטאת וחדא עולה אמר להו מרדכי שמא בזוב סיכנה שמא בים סיכנה שמא בעינה סיכנה דכולהו עולות נינהו ז] בדוק ואשכח והיינו

גגות צריפין ועין סוכר. לקמן מירושלים: **גמ' מאי טעמא.** בעינן מן הקרוב: **כרמל מקריב.** לך ומלח ה) שמהא המצוה רכה ומלולה ביל ומי מיימי מרקוח נמיש לה זקוק ומתקשה בדרך. תני כרמל במנחת העומר כתיב (ויקרא ג): ט) **ומין מעבירין כו'.** ולכך כתיבה מירושלים לנקט עומר שהלך אמוצה לחצון ולמין לחין מעבירין על המצות: **הורקנוס ואריסטובלוס.** שני לחים היו: **והיה שם זקן אחד.** מנפנים: **חכמה יוונית.** לחיזוק: **על אופה שעה כו'.** שלחון המיילות המריבו כל סביבות ירושלים: **מטא עומר.** זמן עומר: **אכרזו.** שכריזו כל מי שיודע מנוחה שיולינענה: **הסוח חרשא.** חרש שומע ואינו מדבר: **אלינרא.** גוב: **נריפא.** בורזי"ל אלין לו גג אלא מד מלמעלה ומן ערבה הוא: **מרדכי.** שהיה בימי מחטורוש: **שתי הלחם.** של חטין: **אעיניה.** בעינו: **סיכרא.** חור שבמזחת הללא שבו מוחזים שבריח לעגול: **קן.** שני עופות: **לזיבתי.** אני ב] מנין הקן זה [וכן] לימתי [וכן] לעונתי: (ג) **לזיבתה ממש.** לזבה מביאה לחטר ימי ספירה י) קן ג': **לימתי ממש.** היינו זבה שמופעת כיס: **לעונתה ממש.** היינו נמי לעונת קרבן זיבתה ליום שמיני שלה: **דכולהו.** תלתא קינין חדא פרידה מטחת ומחא עולה דקן יולדת וזבה מחד מטחת ומחד עולה: **בזוב סיכנה.** שהיתה שופעת דם יותר ונסתכנה לומת ונדבה לקיים להבית (ד) דהויין תרוייהו עולת נדבה ז] לאתויי אכרזו אתא ההוא גברא חרשא אותיב ה) ידיה אעיניה וחדא ידא אסיכרא אמר לימתי ממש כיס סיכנה וז לעונתי בעינה סיכנה:

כמו (מגילה כט.) מלמולת עד סיכרא ועוד ים לפרש מקום סכר הנהר כמו (ישעיה יט) עושי שכר תגמי נפש: בעלי

ג) [יומא נב. וש"נ], ב) ב"ק פג: סוטה מט:, ג) ב"ק מ"ו, ד) כ"מ: ומ"ל, ה) [מ"ל], ו) [ס"ה ומ"ל], ז) ב"ק, ח) ב"מ: וכ"ק (דיומא דף טו:), ט) [יומא נב.], י) [ועיין מנחות מגילה ו: ד"ה מנחתכן], כ) [שבת טו:], ל) ב"מ: ומתעון במ"ל], מ) ב"ל קודם שעמד. ב"ק, נ) ב"ל יבמה ס"ע. ב"ק, ס) [כרש"י שלפנינו בנכרכות לפ מלמלה ועיין בפ' הרמב"ם על משנה דעדיות פ"א מ"ח מנחם במלני ב"מ פירש"י כך ופיש כלתיתא בפפיקא].

הגהות הב"ח

(א) גמ' משום כרמל תקריב ולמינעת לימת: (ב) ד"ה ד"ה דאין מעבירין: (ג) ד"ה לזיבתי זבה ממש וכו' פפיכה קן לישנא אחרינא לימתי ממש היינו זבה: (ד) ד"ה כזוב וכו' לסבית קן כלתיתא בפפיקא].

לעזי רש"י

בורזי"ל [בורדי"ל]. סוכה, ביתן (בצורת אוהל דמור חרוט).

מוסף רש"י

אין מעבירין על המצות. מצמה לידי לקלקים לעשות, ושמרתם את המצות שלא תחמיצנה (מגילה ה:) ספוגע במצות לא יעבור ממנה, ונפקא לן ממשלמע מומחמתם את המצות קרי ביה את המצות, לא ממחץ לה שתחמיץ ותיקנו (יומא לג.). **כשצרו מלכי בית חשמונאי.** שני לחים שהיו מתקוטטין על המלוכה הורקנוס ואריסטובולוס (סוטה מח:). **והיה הורקנוס מבחוץ.** לר על יהוסלים והבית עמו מל רומיים (שם). היו משלשלין להן דינרין. מוסב שבפנים מורידין מעל החומה דינרי מתנומת הלשכה בקופה לפותן שבחוך לקנות ממידין (ב"ק פב:). **היה שם זקן אחד.** מבפנים לעז להם. לפותן שבחוץ (סוטה מח:). נעץ צפרניו. מקע ופוש שכן דרך חזיר כשנוכרין פוחו (ב"ק פב:). **נדועזעה.** מחמת המלך שבעזרה על מלוי שמו (סוטה מח:). **ועל אותה שעה שנינו.** שמוסב שבא התחילו לחתים שבפיכות מדינת ירושלים והוכרך להביא מוסב שבא העומר מגגות צריפים, וכשמלר השעים מלות העומר להביא מן הקרוב ליורושלים כלמתיל (ויקרא כג) כרמל תקריב שיהא הזיב לה וכבר מלא ממנו, וכשהוא בא מרחוק מחייבים ומחמתך ואין כל השבלת מלא מן הגרעין (סוטה מח:). **עין סוכר.** שם מקום (ב"ק שם).

ט) דשמעתין. מקשים העולם על ההיא דאמרינן במסכת יומא כר' וגבי דישון כר' ופרק איזהו מקומן כר' דלמה לי קרא תיפוק ליה דכי פנע ברישא כר' ותירץ הר"ש דלא אמרינן אין מעבירין אלא בשתי מצות שהקדמת להי מקודם אבל לקבוע מקום לא שייך ועשה משמעתין דלא הוי אלא לקבוע מקום ועשה דאין מעבירין ובמקום הקודם שימצא חייב לעשותה. תו"ח: